

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนคอนโมง สัมพันธ์ปลาดุกม่วงน้อย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

จากการดำเนินการพัฒนาวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนคอนโมง สัมพันธ์ปลาดุกม่วงน้อย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 สามารถสรุปผลการวิจัยตามกลยุทธ์ของการดำเนินงานในแต่ละระยะ ได้ดังนี้

1. ผลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาวินัยด้านความรับผิดชอบ นักเรียน โรงเรียนคอนโมง สัมพันธ์ปลาดุกม่วงน้อย โดยการสนทนากลุ่มกับผู้ร่วมวิจัย ซึ่งพบว่า โดยภาพรวม นักเรียนยังมีพฤติกรรม ที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับวินัยด้านความรับผิดชอบ ทั้งนี้มีสาเหตุมาจากการที่ครูยังมีภาระงานอื่นที่นอกเหนือจากการปฏิบัติหน้าที่หลักจึงเป็นผลทำให้การกำกับดูแลให้ ผู้เรียนทำกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างไม่ต่อเนื่อง ส่วนนักเรียนนั้น ก็ยังไม่มีวินัยที่ดีพอที่จะปฏิบัติตน ให้เป็นผู้ที่มีลักษณะแห่งความเป็นผู้มีความรับผิดชอบ

2. ผลจากการจัดกิจกรรมพัฒนาวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนพบว่านักเรียนมีพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านความรับผิดชอบต่อสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านความรับผิดชอบต่อสังคม และด้านความรับผิดชอบในการศึกษาเล่าเรียน ตามลำดับ และด้านที่มีการพัฒนาน้อยสุดคือด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนคอนโมง สัมพันธ์ปลาคุณม่วงน้อย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 มีประเด็นที่นำมาอภิปรายดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาโดยรวมนักเรียนมีพฤติกรรมเกี่ยวกับวินัยด้านความรับผิดชอบ แยกตามกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้คือ ด้านความรับผิดชอบต่อการศึกษาเล่าเรียนนักเรียนมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาเล่าเรียนคือ เข้าห้องเรียนไม่ตรงตามเวลา ส่งงานที่ได้รับมอบหมายช้า ไม่ตรงตามเวลาที่กำหนด สุขภาพร่างกายไม่สะอาด ไว้เล็บยาว ไม่รักษาความสะอาดของร่างกาย แต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่สกปรก หรือเล่นจนเสื้อผ้าสกปรกมอมแมม ด้านความรับผิดชอบต่อสถานศึกษานักเรียนมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อสถานศึกษา คือ นักเรียนไม่ช่วยกันรักษาความสะอาดของสถานศึกษา ทั้งขยะไม่เป็นที่ จิตเจียน โต๊ะเรียนผนังห้องน้ำห้องส้วม ความรับผิดชอบต่อครอบครัว นักเรียนมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อครอบครัวคือ นักเรียนไม่ ไม่ช่วยเหลืองานต่างๆ ภายในบ้าน แบ่งเบาภาระซึ่งกันและกัน ตามความสามารถตลอดทั้งรู้จักแสดงความคิดเห็น ไม่รักษาสิ่งของเครื่องใช้ภายในบ้าน และอุปกรณ์ของใช้ตนเอง ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม นักเรียนมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อสังคม คือ นักเรียนไม่ช่วยเหลืองานต่างๆ ที่สถานศึกษา หรือชุมชนจัดขึ้น ไม่ให้ความร่วมมือในการบำเพ็ญตนให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ไสว รินทรราช (2552 : 109-111) ที่ได้ศึกษาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบต่อโรงเรียน โลกสาราญวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 พบว่าสภาพที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับวินัยด้านความรับผิดชอบ คือ แต่งกายไม่ถูกระเบียบของโรงเรียน ไม่เอาใจใส่กระตือรือร้นในเรื่องการเรียน เช่น มาโรงเรียนไม่ทันเวลา ไม่ส่งงานหรือการบ้านที่ครูมอบหมาย หรือส่งไม่ทันกำหนด ไม่รับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เช่น เวรประจำวัน และเขตรับผิดชอบรักษาการทำความสะอาด ไว้ทรงผมยาวเกินกว่าที่ระเบียบโรงเรียนกำหนด ไม่ให้ความสนใจและกระตือรือร้น ในอันที่จะเข้าร่วมกิจกรรม ต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วีระเดช นรินทร์รัมย์ (2554 : 121-123) ได้ศึกษาการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนหนองกุงไทยวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผลการวิจัยพบสภาพปัญหาของนักเรียนมีวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อสังคม อยู่ในระดับน้อย ในด้านความสะอาดของร่างกาย การแต่งกาย ถูกระเบียบของโรงเรียน ความเป็นระเบียบในการเข้าแถว

การทิ้งขยะถูกที่ และการรักษาความสะอาดบริเวณ โรงเรียนซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิชัย อันปัญญา (2552 : 103-105) ได้ศึกษาการการพัฒนาระเบียงวินัยนักเรียนระดับ ช่วงชั้น ที่ 3 โรงเรียนเทศบาลสองนางโย บ้านสองนางโย สังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมือง มหาสารคาม ผลการวิจัยพบสภาพปัญหาของนักเรียนเกี่ยวกับความมีระเบียบวินัย ใน 3 ด้าน คือ ด้านการตรงต่อเวลา ด้านความสะอาด ด้านการแต่งกาย สมควรได้รับการปรับปรุงและ พัฒนาให้อยู่ในระดับที่ดีขึ้น

2. การจัดกิจกรรมพัฒนาวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4-6 โดยอาศัยหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ครอบคลุมกรอบแนวคิดตาม ประเด็น 4 ด้าน คือ 1. ด้านความรับผิดชอบต่อการศึกษาเล่าเรียน 2. ด้านความรับผิดชอบต่อ สถานศึกษา 3. ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว 4. ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม โดยใช้ กลยุทธ์การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนา ความสามารถของนักเรียนในอันที่จะได้ปฏิบัติ ประกอบด้วยกิจกรรมเสริมความรู้ปรับพฤติกรรม กิจกรรมโรงเรียนสวยด้วยมือเรา กิจกรรม เยี่ยมบ้านสามสัมพันธ์ กิจกรรมเยาวชนคนรับผิดชอบ หลังจากการจัดกิจกรรมแล้ว ปรากฏว่า นักเรียนมีพฤติกรรมเกี่ยวกับวินัยด้านความรับผิดชอบ อยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจ ดังจะเห็น ได้ จากผลการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทุกกิจกรรม พฤติกรรมที่ พบว่า นักเรียนสามารถปฏิบัติได้ดีกว่าพฤติกรรมอื่น ๆ ในแต่ละกิจกรรม คือ กิจกรรมเสริม ความรู้ปรับพฤติกรรมทำให้นักเรียนมีความขยันหมั่นเพียร อดทน ในการเล่าเรียน เข้าห้องเรียน ตรงตามเวลาที่กำหนด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีกลยุทธ์ในการพัฒนามีการอบรม การแทรกความรู้ ในกิจกรรมการเรียนการสอน และการให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิดของครูประจำชั้น กิจกรรมโลก สวยด้วยมือเรา ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา ช่วยกันรักษาความ สะอาดของสถานศึกษา คอยตักเตือนเพื่อนที่หลงผิดอันจะทำให้โรงเรียนเสียชื่อ ทั้งนี้เป็นเพราะ การร่วมมือของกลุ่มผู้ร่วมวิจัย ได้กำหนดกระบวนการพัฒนาวินัยด้านความรับผิดชอบ มีการ วางแผน ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ ทำงานเป็นขั้นตอน ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการ ทำกิจกรรมผลการปฏิบัติจึงทำให้โรงเรียนสะอาดร่มรื่น และครูสามารถจัดการเรียนการสอนที่มี ประสิทธิภาพ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น กิจกรรมเยี่ยมบ้านสามสัมพันธ์ สร้างความผูกพัน อันดีระหว่างผู้ปกครองกับนักเรียนทำให้นักเรียนมีความเต็มใจในการช่วยเหลืองานต่างๆ ภายในบ้านแบ่งเบาภาระงานครอบครัว ปฏิบัติตนเพื่อความสุขและชื่อเสียงของครอบครัว ช่วย สอดส่องดูแลพฤติกรรมของบุคคลที่เป็นภัยต่อสังคม มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน บำเพ็ญประโยชน์และสร้างสรรค์ความเจริญให้ชุมชนอย่างเต็มความสามารถ ซึ่งสอดคล้องกับ

ผลการวิจัยของพิชัย อันปัญญา (2552 : 103-105) ได้ศึกษาการพัฒนาระเบียบวินัยนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเทศบาลสองนางโย บ้านสองนางโย สังกัด กองการศึกษาเทศบาลเมืองมหาสารคาม ผลการวิจัยพบสภาพปัญหาของนักเรียนเกี่ยวกับความมีระเบียบวินัย ใน 3 ด้าน คือ ด้านการตรงต่อเวลา ด้านความสะอาด ด้านการแต่งกาย สมควรได้รับการปรับปรุงและพัฒนาให้อยู่ในระดับที่ดีขึ้น ได้ดำเนินการพัฒนาโดยใช้กลยุทธ์ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาระเบียบวินัยนักเรียนและการติดตามผล ซึ่งมีกิจกรรมประกอบการพัฒนา คือ กิจกรรมการเยี่ยมบ้าน กิจกรรมสอดแทรกวินัยระหว่างเรียน กิจกรรมแบ่งเขตรับผิดชอบ กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ กิจกรรมรับนักเรียนที่หน้าประตูโรงเรียน และกิจกรรมเพื่อนเตือนเพื่อน และผลของการพัฒนาพบว่า นักเรียนมีระเบียบวินัยอยู่ในระดับที่ดีขึ้น ดังจะเห็นได้จากพฤติกรรมของนักเรียนเกี่ยวกับการมาโรงเรียนให้ทันเวลาหน้าเสาธง การทำกิจกรรมให้เสร็จทันเวลาที่กำหนด การส่งงานตามเวลาที่ครูนัดหมาย การรักษาความสะอาดของร่างกาย การรักษาความสะอาดภายในห้องเรียน การทิ้งขยะให้ถูกที่ การรักษา ความสะอาดบริเวณ โรงเรียน การแต่งกายให้ถูกต้องตามระเบียบที่โรงเรียนกำหนด การไม่สวมใส่เครื่องประดับที่ผิดกับระเบียบของโรงเรียน การปฎิเสธ แสดงอภัยของโรงเรียนที่ออกเลื้อตามระเบียบของทางโรงเรียนและการไว้ทรงผมให้ถูกต้องตามระเบียบที่โรงเรียนกำหนด ซึ่งสอดคล้องกับ

ผลการวิจัยของวินิจฉัย อาสนาทิพย์ (2554 : 125-127) ได้ศึกษาการพัฒนาศรีธรรมวินัยของนักเรียน โรงเรียนดงบังอ้ายวิทยวิทย์ อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการแต่งกาย ด้านการรักษาความสะอาด ด้านการเข้าแถว และด้านการแสดงความเคารพ โดยใช้กิจกรรมพัฒนา 6 กิจกรรม คือ กิจกรรมรับ-ส่งนักเรียนที่หน้าประตูโรงเรียน กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมอบรมให้ความรู้ กิจกรรมเพื่อนคู่ใจ กิจกรรมปรับปรุงพฤติกรรม โดยใช้เทคนิคการเสริมแรงทางบวก ประกอบด้วย การยกย่องชมเชย โดยการชมเชยทันที เมื่อพบนักเรียนมีระเบียบวินัยและการชมเชยนักเรียนในกิจกรรมโฮมรูม การให้รางวัลกับนักเรียน กลุ่มเป้าหมายที่รักษาระเบียบวินัย กิจกรรมคัดเลือกนักเรียนตัวอย่าง กิจกรรมคัดเลือกห้องเรียนตัวอย่าง กิจกรรมประกวดระเบียบแถวและการจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน ส่งผลให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีการพัฒนาการเสริมสร้างวินัยด้านการแต่งกาย การรักษา ความสะอาด การเข้าแถว และการแสดงความเคารพ ผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนดทุกคนซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญเพียง แทบศรี (2551 : 125-132) ได้ศึกษาการเสริมสร้างวินัยของนักเรียนด้านความรับผิดชอบ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านกอกวิทยาคม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยใช้กิจกรรม 1) กิจกรรมร่วมด้วยช่วยกัน 2) กิจกรรมอบรมพุทธบุตร 3) กิจกรรมนักเรียนตัวอย่าง 4) กิจกรรม

คลินิกนักเรียน 5) กิจกรรมเยี่ยมบ้าน 6) กิจกรรมครูประจำหมู่บ้าน พบว่า นักเรียนมีความ
 รับผิดชอบมากขึ้น โดยนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย 20 คน ได้รับการพัฒนาด้านวินัยเพิ่มมากขึ้น ใน
 ด้านการแต่งกายและการตรงต่อเวลา นักเรียนทุกคนแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของทาง
 โรงเรียน มาโรงเรียนแต่เช้าทันเข้าแถวเคารพธงชาติและเข้าห้องเรียนตามที่กำหนด การทำงาน
 ที่ได้รับมอบหมายนักเรียนตั้งใจทำงานด้วยความเต็มใจ ผลงานสมบูรณ์ ด้านความรับผิดชอบ
 ต่อส่วนรวมนักเรียนเอาใจใส่รับผิดชอบในการรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน
 เป็นอย่างดี นักเรียนกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมกิจกรรมจามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด มีความมุ่งมั่น
 ในการเข้าร่วมกิจกรรมของทางโรงเรียนเป็นอย่างดีซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ
 วีระเดช นรินทร์รัมย์ (2554 : 121-123) ได้ศึกษาการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของ
 นักเรียน โรงเรียนหนองกุงไทยวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 กาฬสินธุ์ เขต 2 ผลการวิจัยพบสภาพปัญหาของนักเรียนมีวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง
 และต่อสังคมอยู่ในระดับน้อย ในด้านความสะอาดของร่างกาย การแต่งกาย ถูกระเบียบของ
 โรงเรียนความเป็นระเบียบในการเข้าแถว การทิ้งขยะถูกที่ และการรักษาความสะอาดบริเวณ
 โรงเรียนได้ใช้กลยุทธ์ ในการพัฒนา การอบรมหน้าเสาธง แทรกในกิจกรรมการเรียนการสอน
 กิจกรรมโฮมรูมสุดสัปดาห์ และการจัดกิจกรรมให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย
 กิจกรรมรณรงค์การแต่งกายถูกระเบียบตลอดวัน กิจกรรมรณรงค์การเข้าแถว กิจกรรมแบ่งกลุ่ม
 สีทำความสะอาด บริเวณโรงเรียนและกิจกรรมรักษาความสะอาดห้องเรียน ทำให้รักเรียน
 มีพฤติกรรมพัฒนาดีขึ้น ผลการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนอยู่ในระดับ
 มาก

3. ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว ผลจากการ
 ดำเนินการกิจกรรมเยี่ยมบ้านสานสัมพันธ์ ได้รับทราบข้อมูลของนักเรียนทั้งสภาพลักษณะตัว
 บ้าน ลักษณะภายในบ้านและบริเวณบ้าน การประกอบอาชีพของผู้ปกครอง พบว่านักเรียนยังมี
 สภาพแวดล้อมหลายอย่างที่ยังเป็นปัญหาต่อการพัฒนาความมีวินัยด้านความรับผิดชอบ เช่น
 ขาดผู้ปกครองในการอบรมดูแลให้คำสั่งสอนให้นักเรียนมีระเบียบวินัย บางครอบครัวปล่อยให้
 ให้อู้อยู่กันตามลำพัง บางครอบครัวสภาพแวดล้อมบ้านก็สกปรกไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้
 ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการศึกษาล่าเรียน และการรับผิดชอบต่อหน้าที่ งาน
 ที่ได้รับมอบหมายและภาระหน้าที่ที่มีต่อครอบครัว รับทราบปัญหาและความเป็นอยู่ของ
 นักเรียนในกลุ่มเป้าหมาย ผู้ปกครองมีความพึงพอใจที่ครูได้ออกเยี่ยมบ้านนักเรียนและมีความ
 พึงพอใจกับกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น เพื่อพัฒนาและส่งเสริมในการสร้างความมีระเบียบวินัย

ให้กับบุคลากรของตน ผู้ปกครองได้รับทราบและเข้าใจในกิจกรรมต่าง ๆ และให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมเป็นอย่างดี ที่จะดำเนินการพัฒนาาร่วมกัน ทำให้การพัฒนาวิสัยทัศน์ด้านความรับผิดชอบต่อบรรลุดุจดมุ่งหมายในการพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสมพร ประเสริฐนอก (2550 : 111) ได้ศึกษาการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองกุงใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 พบว่า การนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจมาเป็นแนวทางในการเสริมสร้างด้วยกลยุทธ์ ที่หลากหลาย คือ การวางแผน การดำเนินการ การจัดสภาพแวดล้อมภายใน โรงเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมและการนิเทศติดตามผล ครอบคลุมกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้ คือ ความมีระเบียบวินัย ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความประหยัด ใฝ่ศึกษาหาความรู้ และความรับผิดชอบต่อ โดยความร่วมมือร่วมใจอย่างจริงจัง รวมไปถึงการปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีและการดูแลติดตามจากครู พ่อ แม่ ผู้ปกครองและผู้นำชุมชนอย่างใกล้ชิด ส่งผลให้กำดำเนินงานประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระพงษ์ ถิ่นแสนดี (2550 : 114-115) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสิงห์สะอาด อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์พบว่า ก่อนการพัฒนาให้นักเรียนขาดคุณธรรมจริยธรรมหลายด้านปัญหาหลักคือ การขาดคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความประหยัดด้านการใฝ่เรียนรู้ ด้านความกตัญญู และด้านความรับผิดชอบต่อผลการพัฒนาโดยใช้กลยุทธ์การอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการการนิเทศ นักเรียนกลุ่มเป้าหมายเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความมีคุณธรรมจริยธรรมสูงขึ้นอยู่ในระดับพึงพอใจ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1 ครูผู้สอนแต่ละคนควรมีการขยายผล ไปสู่การปฏิบัติในห้องเรียน โดยตรงและดำเนินการทั้งสองภาคเรียนเพื่อทราบผลของการปฏิบัติโดยภาพรวมตลอดปีการศึกษา
- 1.2 โรงเรียนควรกำหนดแนวทางการดำเนินงานเป็นนโยบายและแผนปฏิบัติการไว้ อย่างชัดเจนเกี่ยวกับการพัฒนาวิสัยทัศน์ด้านความรับผิดชอบต่อของนักเรียนเพื่อให้ครูผู้สอนแต่ละคน ได้นำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและมีการประเมินผลอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา
- 1.3 โรงเรียนควรประเมินผลการประเมินงานตามกิจกรรมพัฒนาวิสัยทัศน์ด้านความรับผิดชอบต่อของนักเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อจะได้ทราบผลการพัฒนาและนำข้อมูล ไปสู่การเสริมสร้างวิสัยทัศน์ที่ยั่งยืนให้เกิดขึ้นกับนักเรียนทุกคน

1.4 โรงเรียนควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนาวินัยของนักเรียนโดยความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหลายๆฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นครูผู้สอน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา หรือชุมชน เพื่อปรากฏแนวทางของการเสริมสร้างที่หลากหลายและทั่วถึงครอบคลุมนักเรียนทุกคน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยสร้างโปรแกรมการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านวินัยความรับผิดชอบของนักเรียน

2.2 ควรวิจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการณ์มีวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน

2.3 ควรวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY